

כרת, כל שכן שהזהיר – הא ליתא, שהרי אין 'כרת' בפסח אלא אם לא עשה לא את הראשון ולא את השני, הלכך מה שיש לו תקנה אינו מהוה קולא גבי כרת, כי באופן שיש כרת הרי אין לו תקנה. [ואין לומר מכל מקום נילף אזהרה כשלא עשה לא את הראשון ולא את השני – שאין זו סברא, כי עבירת הלאו חלה בשעה שעובר על הציווי, ואם כשלא עשה את הראשון לא עבר אלא, כיצד יחול במניעתו בשני. משא"כ לענין עונש].

זכי מזהירין מן הדין?! – הגם שהיה מקום לחלק; כאן הכל ענין אחד, והסברא נותנת שאם מוזהר כשהקדיש בהיתר כל שכן כשהקדיש באיסור, דאטו משום שהקדישו באיסור יהא מותר? לא כן בשאר מקומות כגון נבלה וחלב, ששני ענינים הם. אך הרי עיקר כלל זה נלמד מאחותו בת אביו ובת אמו, כמו שהביא רש"י, וגם שם קיימת סברת 'בכלל מאתים מנה', ואף על פי כן אמרו אין מזהירין מן הדין (עפ"י שפת אמת).

הקשה שם על מה שהשווה בגמרא להקשות מחלב ונבלה וכו' – הלא יש לחלק כאמור. ואולי יש לומר לפי הטעם שכתב המהרש"א (בסנהדרין סד): בזה שאין עונשין מן הדין, שמא משום חומרתו אין די לו באותו עונש לכפר, הכא נמי יש לומר שכוין שהקדיש באיסור אין די לו במלקות [שלא כשאר חייבי כריתות שכשלקו יצאו מידי כריתתן], ולכך אין בו אזהרת לאו. אכן נראה שאב"י הולך לשיטתו (בסנהדרין עו). שלמד עונש לבתו מאנוסתו מבת-בתו. והקשו עליו וכי עונשין מן הדין? ותירק, גילוי מילתא בעלמא הוא (וע' במובא ביוס"ד שם), ורבא שם חולק וסובר מקור אחר. הרי לנו שנחלקו באותה שאלה בשני המקומות; האם בגילוי מילתא עונשין או מזהירין, אם לאו.

– משמע מכאן שאף על פי שהעונש מפורש, אין ללמוד אזהרה מן הדין. ולא כן כתב הרמב"ם (ספר המצוות, שרש יד). כן תמהו המפרשים (שער המלך מאכלות אסורות ב,ב; חדושי בית מאיר בליקוטים ועוד). ויש מי שכתב שדברי הרמב"ם אמורים רק במיתות בית דין וכד' שאין שם עונש מלקות, שהרי לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו, והאזהרה שאנו באים ללמוד אינה מוסיפה שום עונש, לכך ניתן להזהיר מן הדין. אבל כאן משום האזהרה אנו באים לחייבו מלקות – אין לנו ללמוד מן הדין (דברי אמת, קונטרס בענין לאוין. וע"ע יד דוד).

יש מקום לומר שאב"י שלמד מקל-וחומר, אכן סובר שכשהעונש ידוע מזהירים מן הדין. וכשם שלשיתנו (בסנהדרין נד) עונשין מן הדין כשהאזהרה ידועה [עכ"פ בכגון גילוי מלתא], כך סובר שכשהעונש ידוע מזהירים מן הדין. ורבא שחלק עליו שם חולק גם כאן, כמבואר בהמשך. ע"ע בענין אין מזהירין מן הדין, במובא במכות יז:

דף קז

'מה להלן לא ענש אלא אם כן הזהיר, אף כאן לא ענש אלא אם כן הזהיר' – יש לדקדק מדוע לא אמרו בקיצור: מה להלן הזהיר אף כאן הזהיר? ויש לומר, לפי שגזרה-שוה זו אינה מופנית ולכך ניתן להשיב עליה, לכן הדגישו שבשניהם אמור עונש כרת, במלמד ובלמד, שאם לא היה כרת בשוחט, לא היינו יכולים ללמדו ממעלה, כי היה אפשר לפרוך מה להקטרה שיש בה כרת. וזו הסיבה שבשוחט קדשים שהקדיש בשעת היתר הבמות, דרשו בו 'לא תעשה' מיוחד מולא יזבח, והלא גם שם נאמר והביאם ומדוע לא נלמד גזרה-שוה 'הבאה' 'הבאה'? – אלא לפי ששם אין חיוב כרת, לכך יש להשיב על הג"ש (שפת אמת).

לכאורה נראה הטעם שלא למדנו אזהרה למקדיש בשעת התר מ'הבאה' 'הבאה', שהרי גם בהקטרה גופא אין לנו מקור לחיבו כשהקדיש בשעת התר – לכך הוצרכנו אזהרה מיותרת לאופן זה, ושוב יש ללמוד אזהרת הקטרה למקדיש בשעת התר משחיטה בג"ש ד'הבאה' 'הבאה', וכמוש"כ ב'זבח תודה' לעיל.

'אתיא הבאה הבאה; מה להלן מוקטרי חוץ אף כאן מוקטרי חוץ' – פירוש, כשם שחייבה תורה על שחיטת חוץ במוקטרי חוץ [כלומר ע"י ששחטם בחוץ הרי נעשים 'מוקטרי חוץ', שכבר אינם עומדים להיקרב בפנים. ועוד, הלא אין חילוק בשחיטה אם מייעדם להקטירם בפנים או בחוץ, לעולם הוא חייב עליה], כך חייבה בהעלאת מוקטרי חוץ. (עפ"י צאן קדשים; חק נתן).

באופן פשוט: מה להלן מדובר בשחוט חוץ, אף בהעלאה מדובר על שחוט חוץ שהעלן (פנים מאירות. פירוש זה תואם יותר עם הגרסה שבצדי הגליון: 'מה להלן שחוט חוץ אף כאן שחוט חוץ').

לשני הפירושים יש לעמוד על מה שנקטו בגמרא בפשיטות שהמעלה איברי פנים ואיברי חוץ – חייב שתיים, עד שהקשו 'תלתין ושב הויין, דאיכא המעלה והמעלה' – והלא הג"ש רק מלמדת שפרשת העלאה בחוץ מדברת גם על קדשים ששחטם בחוץ, ומנין ההנחה הפשוטה שיש כאן שני גופי עבירה.

ולכאורה אפשר לפרש אחרת: מה להלן – בהעלאה – מדובר על מוקטרי חוץ, כלומר שנעשים עתה מוקטרים בחוץ, אף בפרשת שחיטה יש להביא גם איסור הקטרה באותם ששחטם בחוץ, ומכאן שגם שחוט חוץ אסורים בהעלאה. ולפי"ז מובן היטב שכשמעלה אברי חוץ ואברי פנים מתחייב משום שני שמות.

ולפי"ז נראה שקושית רב ביבי מתיחסת רק על דרשת ר' יוחנן ולא על דרשת תנא דבי ר' ישמעאל שלמדים מ'ואלהם תאמר', ומדויק הלשון 'מתקין לה רב ביבי' – לאמירה זו שאמר ר' יוחנן. כי לפי תנדבר"י אכן אין כאן איסור חדש אלא פירוש על מה מדובר בפרשת העלאה.

ואולם מרש"י משמע שאין חילוק בדרשות, וגם לתדבר"י המעלה והמעלה חייב שתיים. [אולי ראייתו מכך שנתמעטו מוקטרי חוץ שחסרו (ע' בגמ' בסמוך) הגם שאותם מעוטים נאמרו בפרשת העלאה, ולפי הפירוש הנ"ל היה לנו למעט משם דוקא מוקטרי פנים – אלא מוכח שפרשת העלאה עצמה מדברת על שניהם].

שו"ר כע"ז בקרן אורה שקושית רב ביבי מתיחסת רק לר' יוחנן. ויישב בזה את השמטת הרמב"ם לחייב שנים את המעלה אברי חוץ ואברי פנים. ע"ש.

זרבי עקיבא האי דם יחשב מאי עביד ליה? – לרבות שחיטת העוף' – דרש כן מדכתיב דם יחשב לאיש ההוא דם שפך, ולשון שפיכת דם נאמרה בעוף – ... כי יצוד ציד חיה או עוף... ושפך את דמו וכסהו בעפר (ויקרא יז).

זרבי ישמעאל נפקא ליה מאו אשר ישחט' – דרש מן הכתוב פעמים אשר ישחט כמו שאמר במדרש, שני דקדוקי שחיטות הם; רוב שנים בבחמה ורוב אחד בעוף (עפ"י אור שמח שחיטה ד, יז ד"ה והנה).

'לרבות שחיטת העוף' – ואפילו למאן דאמר אינה לשחיטה אלא לבסוף [כלומר: עיקרה של השחיטה וחלות דינה אינו אלא בגמר השחיטה], והרי כשהתחיל לשחוט העוף בחוץ כבר עשאו טריפה ושוב אינו ראוי לפנים, וברגע חלות השחיטה, בגמרה, שוב אינו ראוי לפתח אהל מועד [שא"א אף למלקו בפנים] – מכל מקום בכך חייבה תורה, כיון שקודם שהתחיל לשחוט היה ראוי לבוא אל פתח אהל מועד, ואינו דומה לשאר פסולים (ע' באריכות בהסברת הענין ובמסתעף, בשו"ת אגרות משה או"ח ח"א יז, ב. [וע' בספר יראים סוס"י שצ; אור שמח שחיטה ד, יז ד"ה והנה בריש]).

– אף לדעת הסובר אין שחיטה לעוף מן התורה, יש חילוק בין השוחט עוף קדשים בחוץ שחייב ובין המולק שפטור. וטעם הדבר, כי בקדשים לעולם צריך שחיטה, אלא שהעוף כשקרב בפנים הריהו נמלק ולא נשחט, אך בחוץ היה טעון שחיטה [ואילו היה עוף קרב בבמה, היה דינו בשחיטה ולא במליקה], הלכך דין קדשים בחוץ תלוי בשחיטה דוקא, גם בעוף (עפ"י זכר יצחק לג. וע"ש בס"י מו).

יכול אף המולק, ודין הוא... תלמוד לומר... – קשה, והלא אין עונשין מן הדין, וכיצד הייתי לומד מליקה משחיטה ב'קל וחומר'. ואפשר שהוא רק כעין גילוי מילתא. וכן יש להעיר במה שאמרו 'תיתי משחיטה... תיתי מבינייא... להכי כתיב קרא למימר דלא אתא מבינייא' – משמע לכאורה שהיה מקום ללמוד אזהרה ועונש לקבלת הדם בחוץ, וקשה מכאן על דברי הראשונים (ע"ן נדרים ד: וע' במובא בסנהדרין עו) שאין עונשין מן הדין בבנין אב (וע' משנה למלך נזירות ב). ואפשר שאכן כאן גילתה תורה שאין ללמוד מביניהם לחייב על קבלה, מפני שאין עונשין ע"י בנין אב [וכדרך הלימוד מאחותו, שמכך שפרשה תורה למדנו שאין עונשין מדין קל וחומר] (חידושי סוגיות בית מאיר, בליקוטים. וע"ע בקרן אורה. וכע"ז הקשה בקובץ ענינים חולין קטו: ע"ד הגמרא שם. וצ"ע).

(ע"ב) 'השוחט על גגו של היכל – חייב, הואיל ואין ראוי לשחיטת כל זבח' – מפני שגגים ועליות לא נתקדשו (פסחים פו.), לכך אי אפשר לשחוט שם זבחים. ואף על פי שאמרו (שם) שעליות של היכל נתקדשו? – דוקא עליות [הכתובות במקרא, ע"ש], אבל גג לא נתקדש (עפ"י רש"י שם; תוס' שבועות יז: ד"ה וטמא; כס"מ ומשל"מ מעשה הקרבנות ה,ד).

'המעלה בזמן הזה – ר' יוחנן אמר: חייב, קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא...' – התוס' (לעיל נט:) פרשו: דוקא נקט מעלה, כי המדובר על מקטיר קטורת או מנחה שאינם צריכים מזבח אלא רשאי להקטירם על הרצפה, אבל השוחט או המעלה בהמת קדשים בזמן הזה, הלא אינו ראוי לבוא פתח אהל מועד שהרי אין שם מזבח בנוי. [אך אם היה מזבח בנוי – חייב אף בבהמה, שהרי מקריבין אעפ"י שאין בית].

ואולם הרמב"ם סתם וכתב שבין השוחט ובין המעלה קדשים בזמן הזה – חייב (מעשה הקרבנות יט, טו. וכן מבואר בהלכות בכורות ו,ב. וכן הביאו להוכיח מדברי רש"י בע"ז יג – ע' דברי אמת' סוף ענין טבל. וכן מבואר ברש"י סוף בכורות). ומשמע שאף על פי שאין מזבח בנוי, כיון שאפשר לבנותו ולהקריבו שם, הרי הוא ראוי לפנים. וכן משמע מסתימת החינוך והריטב"א (כן כתב ב'זבח תודה'. וע"ע תשב"ץ ח"ג רא). וע"ע בשפת אמת שכתב לבאר בדרך אחרת מדוע נקטו 'מעלה' ולא 'שוחט'.

– ע' במצוין בשבועות טז ולעיל ס סב בענין הקרבת קרבנות בזמן הזה. [וע"ע בליקוטי הלכות לבעל הח"ח ז"ל, שנקט לעיקר כדעת רוב הראשונים שקדשה לעתיד לבוא ומקריבים אעפ"י שאין בית].

דיש לקיש אמר: פטור – קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבא' – יש מן הראשונים שסוברים שלדעת ריש לקיש, לא רק שפטור משום שחוטי חוץ, אלא אף מותר לכתחילה, כי לפי שיטתו שלא קדשה לעתיד לבוא, אין איסור במות לאחר שבטלה הקדושה, שאיסור הבמות תלוי בקדושת המקום (ע' בפסקי הרי"ד כאן ובמגילה י, ובשאר ראשונים שם. וכן היא שיטת רש"י להלן קיט. ד"ה זו וזו בשילה).

ואולם דעת הר' חיים כהן (בתוס' מגילה י' וביבמות פב: ולעיל ס) שגם למאן דאמר קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבוא, אסור להקריב בבמה. ובדוקא נקט ריש לקיש 'פטור', ולא 'מותר' (וכן הוכיח בטורי אבן מגילה שם, שהעיקר כשיטה זו).

עוד בבאור הויקה בין איסור הבמות לקדושת ירושלים והמקדש – ע' בספר 'פרקי מועדות' לר"מ ברויאר שליט"א, ח"ב עמ' 476 ואילך.

דף קח

'המעלה ראש בן יונה שאין בו כזית ומלח משלימו...' – נקט ראש בן יונה, להורות שגם לדעת הסובר (להלן) **'לעשות אתו'** – אבר שלם במשמע, ואין חיוב על המעלה חצי אבר, מודה הוא שצריך שיהא בו כזית, לכך נקט ראש בן יונה שאעפ"י שהוא אבר שלם, אם חסר כזית צריך להשלימו לכזית כדי להחשב 'הקטרה' (עפ"י פנים מאירות).

'...אבל הכא דאי פריש מצוה לאסוקי – לא' – אפשר הכוונה על שאר מקומות, כלומר לעולם המלח נצרך לעלות עם המוקטרים, ולכך הוא משלימו. ואף על פי שבנידון המסויים שלפנינו אין המלח מחויב, שהרי אין בבשר כזית ואין הקטרה פחות מכזית, ואם לא העלה עם מלח, אינו לוקה משום השבת מלח. ועוד יש לומר, שאעפ"י שאין שם 'הקטרה', מצוה עכ"פ יש להעלות עם מלח. וצ"ב (ובשפת אמת תמה על סברת הגמרא, והשאר ב'צריך עיון').

וסיוע לפירוש הראשון; הלא כשנפל המלח אין צריך להעלות מלח זה בדוקא, כמו שמשמע ברש"י, ואם כן מה עדיפותו של המלח על עצם (כן העיר בחזו"א מנחות כה, טז) – על כרחנו עדיפותו בכך דבעלמא מחוייב הוא להיקטר עם הבשר לעולם, ולכך סברא היא לצרפו יותר מעצמות שאינם מחויבות להיקטר בכל אופן.

ובחזו"א (שם) כתב, לולא פרש"י ז"ל נראה שמלח שהושם על האבר, גם אם נפל ממנו וכבר קרב האבר – חייבים להקטירו, שהמלח מתקדש במליחה ונעשה קרבן. ועכ"פ חייבים להעלות את המלח הזה עם האבר. וגם לפי פירוש זה לא קשה הלא האבר פחות מכזית ואין כאן 'הקטרה' הטעונה מלח – כי כיון שסוף כל סוף הומלח [וגם אפשר שהומלח בשע שהיה מצורף עם שאר הבשר והיה כזית בכל], נתקדש המלח וחייבים להעלותו.

'השוחט להדיוט חייב והמעלה להדיוט פטור' – פרש"י 'שוחט להדיוט' – לאכילת הדיוט. ו'מעלה להדיוט' – שהעלה קרבן לע"ז, לשם הדיוט. והתוס' פרשו שאינו מתכוין לשם עבודה זרה. וכן משמע ברמב"ם (מעשה הקרבנות יח, טז), שכל העלאה שאינה לשם השם – פטור. [ונראה שאף בסתמא, אין אומרים בזה 'סתמא לשמה' כאילו חישב במפורש לשם השם. ואולי הטעם הוא לפי שאין דנים סתמא לשמה אלא בפנים – שעומד שם לאותו יעוד שלשמו הוקדש, אך לא בחוץ שאינו קרב כיעודו].

ונראה שזה פרש"י פרש ששוחט לאכילת הדיוט – לרבותא כתב כן, שאעפ"י ששוחט שחיטה רגילה לצורך אכילה [לאכילת עצמו או לאכילת חברו] – חייב, אבל הוא הדין כששוחט לשם ע"ז להדיוט חייב משום שחוטי חוץ, שהרי המשנה העמידה שוחט מול מעלה, וכשם שבמעלה פרש"י לשם ע"ז הוא הדין בשוחט (עפ"י זבח תודה).

ואפשר שלכך נמנע רש"י מלפרש שמעלה לחברו סתם, לצורך שריפה או שאר צרכים – שסובר שאין צריך מיעוט על כך, שאין זה בגדר 'מעלה' כלל (עפ"י שפת אמת).

פרק שלשה עשר; דף קו

- קעד. א. השוחט קדשים בחוץ והעלם שם בהעלם אחד (=בשגגה אחת, שלא נודע לו בינתים) – כמה חטאות חייב?
ב. עונש ואזהרה בשוחט ובמעלה – מניין?
ג. מה דרשו בסוגיא מהכתובים למען אשר יביאו בני ישראל את זבחייהם אשר הם זבחים על פני השדה, והביאם לה'... ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים...?
ד. מה חילוק יש בין מקריב קדשים שהוקדשו בשעת איסור הבמות לאלו שהוקדשו בשעת התר הבמות?
- א. השוחט קדשים בחוץ והעלם בחוץ – חייב שתיים (במזיד מלקות ובשוגג קרבן חטאת. משנה מכות יג; ריש כריתות). רבי יוסי הגלילי אומר: אינו חייב אלא על השחיטה, אבל על ההעלאה פטור שהרי העלה דבר פסול.
- ב. בהעלאת חוץ מפורש בכתוב העונש והאזהרה; – ואלהם תאמר...אשר יעלה עלה או זבח ואל פתח אהל מועד לא יביאנו... ונכרת האיש ההוא מעמיו; השמר לך פן תעלה... (וכל מקום שנאמר השמר ופן אינו אלא לא תעשה).
בשחיטה נאמר העונש בפרוש (איש איש מבית ישראל אשר ישחט... ונכרת האיש ההוא מקרב עמו) אבל האזהרה אינה מפורשת. אביי אמר ללמוד זאת בקל וחומר משחיטת קדשים שנתקדשו בזמן התר הבמות (שאזהרתם מולא יזבחו עוד את זבחייהם...). ואולם הקשו על כך הלא אין מזהירין מן הדין. והביאו דברי רבי יוחנן שדרש גזרה שוה 'הבאה' 'הבאה' מהעלאה, ללמד אזהרה בשחיטה כשם שהזהיר בהעלאה. ורבא אמר רבי יונה, גזרה שוה 'שם' 'שם'.
- ג. למען אשר יביאו בני ישראל את זבחייהם אשר הם זבחים – זבחים שהתרת לך כבר. כלומר שהקדישום בזמן התר הבמות [קודם שהוקם המשכן]. בא הכתוב ליתן מצות עשה להביאם לפני ה'. על פני השדה – לומר לך, הזובח בשעת איסור הבמות מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב על פני השדה, לע"ז. והביאם לה' – זו מצות עשה.
ולא יזבחו עוד... – קרי ביה 'ולא יזבחו' 'ולא עוד' – שתי אזהרות יש כאן; על הזובח בהמה למרקוליס שהוא חייב, הגם שאין דרך עבודתה בכך (ועוד זאת: אין דרכה בעבודת כבוד כלל). ואזהרה נוספת על זביחת קדשים שהקדישם בשעת התר הבמות.
- ד. המקריב קדשים שהוקדשו בשעת התר הבמות – אינו חייב כרת (חקת עולם תהיה זאת להם לדרתם – זאת להם (- עשה ול"ת) ואין אחרת להם). אלא עבר על 'עשה' ו'לא תעשה' בלבד, כאמור.
קדשים שהוקדשו בזמן איסור הבמות, יש בהם עונש כרת, מלבד 'עשה' ו'לא תעשה' (כדלהלן קיב קיט; רמב"ם מעה"ק יח ועוד).

דף קז

- קעה. א. אלו חילוקי דינים ישנם בין מוקטרי פנים שהעלם בחוץ למוקטרי חוץ שהעלן בחוץ?
ב. העלה מוקטרי פנים ומוקטרי חוץ בהעלם אחד – האם חייב חטאת אחת או שתיים?

א. לדברי רבי יוסי, אין חיוב העלאה בחוץ אלא למוקטרי פנים (= קדשים ששחטם בפנים ומיועדים להיקטר בפנים), אבל מוקטרי חוץ – פטור. וחכמים מחייבים בשניהם (ואלהם תאמר – לערב פרשיות (דבי ר' ישמעאל); או מגזרה שוה מ'הבאה' 'הבאה'. ריו"ח).

גם לדברי חכמים יש חילוק בין מוקטרי פנים וחוץ אליבא דר' עקיבא; מוקטרי פנים שחסרו והעלן בחוץ (רש"י: כגון שפקעו מעל אור המזבח והעלם בחוץ) – חייב (שהרי מחזירים פוקעים למזבח), אבל במוקטרי חוץ – פטור. (ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אתו).

להלכה, מוקטרי פנים שחסרו והעלן בחוץ – פטור, כדברי רבי ישמעאל (כדלהלן קח:).

ב. משמע בגמרא שלדברי חכמים, המעלה מוקטרי חוץ ומוקטרי פנים בהעלם אחד – חייב שתיים, מפני שחיוב מוקטרי חוץ מקורו ממקום אחר, מג"ש או מהקש, והרי כל אחד הוא כגוף עבירה נפרד, אלא שמקשה מה טעם המשנה בכריתות לא מנאתם בשנים.

י"א שהדבר תלוי בדעות תנא דבי רבי ישמעאל ורבי יוחנן במקור הדין, ואפשר שלפי מסקנת ההלכה אינו חייב שתיים (ע' קרן אורה).

קעו. מה דין איסורי חוץ באופנים דלהלן?

א. שחט או מלק בחוץ עוף של מוקדשין.

ב. קמיצה, קבלה, וזריקת דמים בחוץ; העלאת מנחה בחוץ.

ג. שחט זורק בהעלם אחד / זרק והעלה / שחט זרק והעלה.

ד. שחט קדשי קדשים בדרום.

ה. שחט על גג ההיכל; היתה הבהמה בפנים העזרה וצוארה בחוץ, או להפך.

ו. המעלה קדשים בחוץ בזמן הזה.

ז. המעלה בשר שאין בו כזית ועצם משלימו לכזית, וכן ראש של בן יונה שאין בו כזית ומלח משלימו לכזית.

א. שחט עוף בחוץ – חייב (דם יחשב – לרבות (רבי עקיבא); או אשר ישחט. רבי ישמעאל). מלקן – פטור. (או אשר ישחט (רע"ק); זה הדבר רי"ש).

א. שחט עוף בפנים והעלהו בחוץ – פטור, שאין שחיטת העוף בפנים כלום וכאילו התיז ראשו (לעיל פה:).

ב. יש להסתפק כששחט חטאת העוף בחוץ שלא לשמה, האם יש לדמותו לשוחט חטאת בהמה שנראה שפטור [שהרי בפנים פסולה שלא לשמה], או שמא אין שייך לחלק בין לשמה לשלא לשמה שהרי בלאו הכי אין העוף ראוי לשחיטה בפנים (עפ"י חו"א ליקוטים לקדשים ה. וע' להלן קיד-קטו שיש נוקטים עפ"י פשט הסוגיא שם, שגם בחטאת בהמה שחט בחוץ של"ש חייב).

ב. הקומץ והמקבל בחוץ – פטורים. (הצטרפות הכתוב לחייב על הזריקה, מלמדת שאין ללמוד קבלה משחיטה והקטרה במה הצד. ובמקום אחר דרשו מיעוט לכל העבודות שאינן 'גמר עבודה'. עתוס').

הזורק בחוץ – חייב (דם יחשב (רי"ש) או זבח רע"ק). ואפילו מתנה אחת (כיון שמתנה אחת בפנים מכפרת. ולב"ש בחטאת שתי מתנות. לה:).

אפילו לרבי יהודה שסובר שקרבן שיצא דמו מהעזרה, אם עלה – ירד, נראה שחייב על זריקת-חוץ בדם שיצא (כן צדדו התוס' קח. למסקנא).

המעלה מנחה בחוץ – חייב.

ג. שחט וזרק בהעלם אחד; לדברי רבי אבהו, תלוי הדבר במחלוקת ר' ישמעאל ור' עקיבא שנחלקו במקור חיוב הזורק; לר"ש שנתרבה מהכתוב בשחיטה – חייב חטאת אחת. ולרע"ק שנתרבה בהעלאה – חייב שתיים. לדברי אביי, בין לר"ש ובין לרע"ק אינו חייב אלא אחת (ושם תעשה – עשאן הכתוב לכולן עבודה אחת).

זרק והעלה; לר' אבהו – מח' רי"ש ורע"ק. לאביי: לדברי הכל חייב שתיים (לכך חילקן הכתוב: שם תעלה עלתיך ושם תעשה).

הלכה כאביי (לקוטי הלכות).

שחט זרק והעלה בהעלם אחד – לדברי הכל חייב שתיים.

ד. השוחט קדשי קדשים בדרום העזרה, אינו חייב משום שחוטי חוץ (אל מחוץ למחנה. או מואל פתח אהל מועד לא הביאו).

נראה שהוא הדין למקטיר קטורת בעזרה – אינו חייב כרת משום העלאה בחוץ, הגם שהקטיר חוץ למקומה, ודלא כ'חק נתן' (עפ"י חו"א ט, כא).

ה. שחט על גג ההיכל; עולא אמר שחייב, מפני שאינו ראוי לשחיטת כל זבח כ'מחוץ למחנה'. ולדעת רבא פטור (אל פתח אהל מועד – למעט גג).

הלכה כרבא דבתראה הוא.

כולה בפנים וצוארה בחוץ – ודאי חייב, שהרי השחיטה בחוץ.

כולה בחוץ וצוארה בפנים – אמר רב מרי (בשיטת רבא) שחייב (במחנה – מיותר, לחייב על אופן כזה).

לשכות הפתוחות לקדש, שאוכלים בהם קדשי קדשים – כתב החזו"א (כה, ב) שנראה [עכ"פ לרבא. ע"ש] שאין חייבים שם משום שחוטי חוץ. ואין הדבר מוסכם בפשיטות. (ע' מג"ח קפו, ה; קרן אורה לעיל נו).

ו. המעלה קדשים בזמן הזה בחוץ; רבי יוחנן אמר חייב – קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא. וריש לקיש אמר פטור – לא קדשה לעת"ל.

הרמב"ם והרבה ראשונים פסקו כדעה ראשונה, והראב"ד פסק כדעה אחרונה.

ז. המעלה פחות מכזית ועצם משלימו לכוזית; נחלקו רבי יוחנן וקיש לקיש האם חיבורי עולין כעולין דמו וחייב (ריז"ח) אם לאו (ריש לקיש).

ונסתפק רבא לענין השלמת מלח, שי"ל שזה עדיף כי מצוה להעלות המלח (שלא כעצם שאם פרשה מהבשר אין מצוה להעלותה), או שמא מלח גרע, שאינו מינו של העוף. ועלה ב'תיקו' (קח).

דף קח

קעז. האם חייבים משום איסור 'חוץ' באופנים דלהלן?

א. העלה בחוץ קרבן שנשחט בחוץ.

ב. העלה בחוץ קרבן שנשחט בפנים בפסול, או שנשחט בהכשר ונתקבל דמו בפסול.